

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

ABONAMENTUL

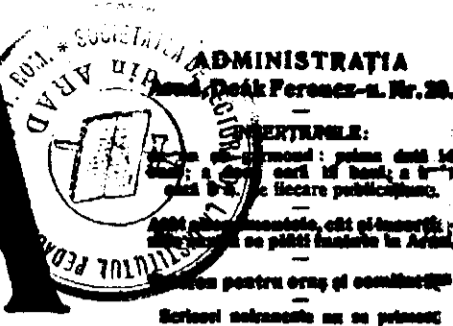
pentru Austro-Ungaria:

pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.

Nr. 1 de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

Asociațiunea.

Salutăm adunarea generală a Asociațiunii în Timișoara și îi dorim succes.

Poporul românesc din țările coroanei sfântului Stefan dat-a convingătoare dovezi despre distinsele lui aptitudini culturale. Poate chiar acest popor are mai multă înclinare spre interese culturale, decât pentru cele materiale.

Când după aproape optsprezece veacuri de suferinți poporul românesc a scăpat într-o cât-va de rușinoase cătușe ale sclăviei, cea dintâi și cea mai de căpetenie preocupățiune a lui fost-a să-și înființeze condițiunile trebuitoare dezvoltării sale culturale.

Indată după încetarea sclăviei se înalță gimnaziul românesc din Brașov, gimnaziul din Brad, se înființează Asociațiunea Transilvană, apoi Asociațiunea națională arădană pentru cultura poporului românesc, în 1870 Societatea pentru crearea unui fond de teatru român. Și afară de acestea alte multe Reuniuni și instituțiuni dovedesc dorul și năzuințele spre cultură ale poporului românesc.

Bisericele românești au ridicat mișcarea pentru luminarea poporului, care în raport cu sărăcia sa proverbială jertfește aproape peste puterile sale pentru susținerea acelor școli.

Nimeni nu ne ajută în sfânta luptă pentru învățatură. Dimpotrivă ni-se pun prețutindenți piedici în cale. Avântul școlilor noastre se stângenește prin impunerea unor

scopuri, ce n-au de a face cu cultivarea proprie a poporului. Toate manifestațiunile noastre culturale sunt privite ca acte dușmănoase statului și am ajuns acolo, că episcopii noștri românești nu cutează să participe la adunările generale ale societăților noastre culturale, căci așa-ceva ar produce resens la domniul ministrilor, câtă vreme episcopii confesiunilor maghiare stau în fruntea tuturor mișcărilor culturale ungurești.

Școala românească e primejduită în temelile sale. Se lucră într-acolo, ca poporul românesc chiar prin școlile sale proprii să fie despoiat de naționalitatea sa. După școală urmează biserica. Intocmai cum s'a făcut în privința școlilor, tot astfel se începe acțiunea în contra bisericilor românești prin șoapte și zvonuri în organele de publicitate ale șovinistilor. După învățătorii vor urma preoții, după catedră va veni rândul la amvon.

Și în contra tuturor primejdiilor, ce ne amenință, singura noastră scăpare ne este voința tare de a ne păstra ființa românească, limba și legea. Cu cât puterea publică ne lipsește mai mult de ajutorul firesc, ce ar trebui să ni-l ofere statul întru cultivarea și întărirea naționalității noastre în schimb pentru jertfele, ce i-le aducem în sânge și în bani, cu atât mai mult trebuie noi înșine să jertfim pentru susținerea noastră etnică.

Și sub acest raport nu putem să ne umplem sufletul de mângăere acum, când salutăm aci în vecinătatea noastră cea mai de frunte societate pentru literatura română

și cultura poporului român. Nu suntem mângăiați, căci nu vedem întărindu-se zidurile apărării în proporțiune cu mărirea navalnicelor porniri în contra noastră.

Vedem sbuciumarea celor pușini, auzim glasul războinic al singuraticilor viteji, dar nu vedem marea românească tulburându-se și valuri zdrobitoare aruncând, mulțimea lipsește dela datorințele sale și căpitanii fără arme sunt fulgi ușori în vârtegiul dușman.

Trei milioane de români dau o mie două sute membri Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Nu vi-e rușine preoți și dascăli români, mai mulți de șase mii toți împreună, nu vă roșește obrazul voi ceilalți, avocați, comercianți, industriași, oficianți români, cari sunteți leghion? Vedeți dușmanul sărind cu sălbătăcie asupra voastră, asupra neamului vostru, vedeți înaintea voastră și cetatea românească, de unde v'ați putea apăra cu voinicie. Voi însă ca niște hăbănci stați fără arme în fața dușmanului și nu auziți glasul acelora, cari vă întind armele. Instituțiunile culturale. Acestea sunt cetățile voastre.

Nu voim a cerceta cu această ocaziune cu deamănuntul cauzele răului, de care suferim. Dar' nu putem suprima indignarea, ce ne cuprinde în fața indolenței păcătoase a publicului românesc de acum față cu instituțiunile noastre culturale. Par'că duhul cel bun al strămoșilor, cari cu atâta drag jertfiau pentru învățatură, nu mai sălășluște într-o noi. Ori am pierdut nădejdea pen-

Impresiuni și reflexiuni dintr'o călătorie.

De

S. Tamba.

Vorbele fratelui Piștol par'că într'adever buimăciseră pe căți-va de cap, căci nu trecuse mult și observai pe unul bolborosând în barbă într'un unghet răspunsurile pe cari le va da Regelul și Reginei la casă că se vor întreține cu el.

De altă parte o cocoșă strângea din spate înfiorată de gândul c'o să se aproprie de ea moștenitorul de tron glumindu-i și făcându-i curte. Și la gândul acesta rămâne cu ochii mari duși în golul cerului.

Abia 2-3 înși rămaseră apatici la această conversațiune concentrându-se cu totul în admirarea grandioasei naturi. Sosiserăm în valea Timișului. Cu cât înaintam cu atât își devenia privirea mai lacomă, cu atât rămâneau mai fermecat, deși efectul secetei generale își lăsase urmele sale și aici. Iarba se așternu-se pământului prăjită de arșița soarelui. Brazil — voinicii munților — cu brațele ridicate în slavă implorau mila Celui de sus, ear ceilalți arbori cu crengile plecoșate stăteau abătuți ca omul amărît și îngândurat, care nu știe ce-i va mai aduce ziua de mâine: moarte sau viețată!...

Timișul, altă-dată plin la trup și sburdanic se strecura timid și special aproape neobservat pe la marginea patului său de bolovanii, întocmai ca o șopărlă prin iarba înaltă, înaintea coasei?

În fund colosul Buceciului îți isbește ochiul îți face impresia unui uriaș antediluvian, uitat de vremuri și de D-zeu, dar conștiința de marea misiune ce i-s'a încredințat din partea unui popor recunoscător și tot așa de vechi.

Stă zmirnă, vecinic treaz cu capul descoperit înfruntând furtuni și trăznete privind cu dispreț la legiunile voinicilor de brazil cari din vremuri uitate îl asediază de jur împrejur ni-zuind a i-se înstăpâni în creștete — fără leac de izbândă însă.

Urcăm din greu. Locomotiva găfăie adinc. Un munte ni-se pune curmeziș în cale. Îl sfidelim și ne repezim spre granița României. Ura!... Uraaa!... Suntem în *Predeal*. Împănății bașbuzuci ai lui Bánffy strâng din fălci și 'n-clească pumnii. Îl supără rău vorba noastră românească. Dar vorba Dumnealor: „Sokat akar a szarka de nem birja a farka“. — Ne iau în primire 2 dorobanți români. D-zeu să-i țină spre fala Țării. Le-am cetit din ochi bucuria și dragostea cu care ne-au primit.

Răsufăm ușurați, ca după o povară grea. Respirăm aerul României libere. Ce dulce și înviorător e!...

Fuga la cărți poștale ilustrate! Fuga la mărci poștale românești. Câtă veselie și mulțumire sufletească la ai noștri!...

Un tovarăș trăsese deja dungă peste inscripția „Cartă poștală“ scriind de-asupra „Levelezó“...

— Da tu ce faci soate?...
— Uite scriu „Levelezó-lap“, să nu-i „globiască“ p'ăi de-acasă „ocoșii“ ăștia de Boanghini.

— Ce... ai nebunit... Doar suntem în Țară mă zapacios.

— Ptiu!... fire-ar a dracului!... Mi-am uitat, mă uitam'ar dracu!... No, vezi tu?...

Dup'aproape o oră de forfoteală prin gară urcăm trenul românesc, care după un șuer sălbatic o împunge 'nainte gonind tot mai cătrănit și nele de fer.

Stau la fereastră aiurit de repezițiunea trenului. Venindu-mi apoi în fire mă cuget la noi și la ei. Suntem numai de câte-va pușcături de granița României și totuși câtă deosebire în vorbă, în gesturi, în mers, repezițiunea trenului etc. Ne-am săsit de tot. La noi toate merg cu boii, dincolo par'că toate sunt puse în mișcare de un curent electric. Nu mă mai mir, că România a fost în stare în timp atât de scurt să facă progrese atât de considerabile. I-a ajutat firea sprintenă, viaie și deșteptăciunea sădită 'n ei de natură.

Un nou huet isbit de dealurile împrejmuitoare ne dă de știre că suntem deja în Azuga.

Urloatele înalte fumegătoare, edificiile de peatră, mari și trainice și vuetul molcom al mașinăriiilor de tot soiul dovedesc, că în colonia aceasta ocrotită de munți să deslășură o activitate industrială de invidiat.

Abia ai vreme să-ți adunî gândurile, ce-ți răscolească aceste fabrici, cari formează o verigă puternică în lanțul progresului României, — gândurii stăpânite de dorul de-a vedea aceste fabrici înflorind și mai departe sub mâna dibace a unor *Români* harnici, legați și prin sânge de glia strămoșească, care-i hrănește — și întovărășit de Prahova cea gureșă și nervoasă cât

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad un magazin de mobile sub firma înprotocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă aflu în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprigin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfa ndigenă de calitate ineccepționabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tapersier.

Avisăm pe on. public că sub

Nr. 11 Calea Archiduceului Iosif

(colțul stradei Karolina)

am deschis sub firma

Reuniunea industriașilor Aradani

pentru fabricarea de mobile

un magazin pentru mobile.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, tot odată rugăm on. public să binevoiască a ne onora cu visita.

Arad, 1 Septemvrie 1904.

364

Reuniunea Industriașilor Aradani

pentru fabricarea de mobile.

Prăvălie pentru mânusi și suspensorii a lui

HUBATSCHKEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(În casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mânușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vând pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân

303

cu respect: **Hubatschek T.**

Furnisor al curții și camerei ces. reg.

Holzer Simon

PRAVALIE DE PARDESIURI PENTRU DAME

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros).

Str. Rudolf 7, (față în față cu hotelul „Prințul de coroană“).

375

Mare asortiment de novități sosite pentru sezonul de toamnă: jachete, mantile, bluse, jupoane, neglijouri, costumuri complete executate în modul cel mai elegant.

Prețurile originale ale depositului meu din BUDAPESTA IV, Strada Ludovic Kossuth Nr. 9.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

341

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

În atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nivelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

În atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

4%

BANI!

4½%

pe realități și bunuri cu 4—4½% amortizațiune la locul I. și II. fără spese anticipative, precum și credit personal exoperează grabnic, culant și sigur

PHILIPP GRÜN WALD,

Agentură de bancă, Incasso,

Biurou de informațiuni

320

TEMESVÁR, Józsefváros, Küttl-tér Nr 5.

Mai departe mijlocesc vinderea și cumpărarea de case, bunuri, cafenele, hoteluri, restaurante, prăvălii de tot felul; am prenotate case pentru vânzare dela 2000—140.000 coroane depunerii favorabile de capitaluri cu 7½—8% venit curat, vindere de pământ etc., arende de pământ dela 100 jugăre în sus.

4½%

4%

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

ARAD, piața Boros Béni Nr. 6**o nouă ferărie**

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia-mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate. Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

fabricant de fer și oțel în Ujdézna.

324

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a m. on public, că pe **Strada Weitzer János Nr. 19,** casa Doamnei ved. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumusețare

corespunzător intru toate recerștelor de azi.

După o experiență de mai mulți ani câștigată prin prăvăliile de acest fel în Arad, precum și în urma legăturilor mele cu cele dintâi fabrice, am ajuns în poziția plăcută, să satisfac pretenșiunilor celor mai înalte ale on. public în această privință.

Primesc arangierea completă de hoteluri, restaurante, după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante; primesc renovări, reparațiuni și obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

330

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier**MÁRTONYFY VICTOR**

tinichier de zidiri și arte, instalator de apaducte.

Se recomandă mult onoratului public pentru pregătirea de ori-ce lucrare de tinichier.

— Prețuri solide. — — Esecutare promptă. —

Distins cu premiu la expoziția milenară.

==== Stipendiu de Paris. ====

Cu stimă:

334

MARTONYFY VICTOR**ARAD. Local: Piața Boros-Béni Nr. 2.**

Locuința: Strada Sárosy Nr. 2.
(Casa d-lui Purcariu).

Urmasul lui Antoniu Tillschneider**TIMIȘOARA.**

376

Str. Rudolf, lângă hotelul „Prințul de coroana“.

Recomandă p. t. public fabricatele sale: echipament pentru cai, frâne, hamuri, șele; specialist în construirea de cufere de piele pentru călători și geamantane de piele dela cele mai fine până la cele mai ieftine. — Furnizare conform comandei, din piel de Viena, portmonee și traiste pentru vânători și învăltoare pentru puști, ponevi pentru cai și echipamente pentru cai folosite, șele totdeauna în deposit.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitate cea mai buna.

Din cilindrul pompei se source vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare-ce la întrebuițarea de apă nesiposă ori murdară nu abzie sevicul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fantani cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27. sz.

253

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Dinți

de Vulcanit aurit, recunoscut de cel bun dentist — și fără cerul gurii. Conservarea și celor mai răi dinți. Tragerea dinților cu anestezie locală.

Dentist Dr. SCHWENK

Timișoara-Cetate

377

Strada casei de economii Nr. 2.

Stațiunea tramvaiului electric, față în față cu casa de economii agrară.

Dela 8 ore dimineața până la 5 ore după amiază.

Dumineca și în zile de sărbători.

BRAUN GUSTÁV

măsar.

Arad, Petőfi-utca 11 sz.

Primește tot felul de lucru aparținător branșei sale, executat în modul cel mai constiențios și cinstit.

Rog spriginul prețios al p. on. public, rămân

Cu stimă:

BRAUN GUSTÁV

măstru măsar.

381